

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ВСП
«Гуманітарно-педагогічний фаховий
коледж Мукачівського державного
університету»

Іван КУШНІР
«_____» _____ 2021 рік

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

галузь знань **03 Гуманітарні науки**
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність **035 Філологія**
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація **035.01 Українська мова та література**
(шифр і назва спеціалізації)

ступінь освіти **молодший бакалавр**
(назва ступеня освіти)

Мукачево – 2021

РОЗРОБЛЕНО предметною (цикловою) комісією викладачів філологічних дисциплін ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж Мукачівського державного університету».

Наскрізна програма практики для здобувачів освіти в галузі знань **03 Гуманітарні науки**, спеціальності **035 Філологія**, спеціалізації **035.01 Українська мова та література**, освітнього ступеня **молодший бакалавр**, 2021 – 35 с.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Паук М.М. – кандидат філологічних наук, викладач української мови та літератури, «спеціаліст вищої категорії», «викладач-методист».

Ігнатоля А.А. – викладачка сучасної української мови з методикою її викладання у початкових класах та дитячої літератури, «спеціаліст вищої категорії», «викладач-методист».

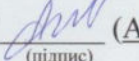
Заяць О.Т. – викладач української мови та літератури, «спеціаліст вищої категорії», «старший викладач».

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Венжинович Н.Ф. – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Філак І.Я. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Програма розглянута і рекомендована до затвердження на засіданні предметної (циклової) комісії викладачів філологічних дисциплін
Протокол № 1 від «26» серпня 2021 року

Голова предметної (циклової) комісії (**Агнета ІГНАТОЛЯ**)
(підпис) (ім'я та прізвище)

Схвалено Головою методичної ради
Протокол №1 від «31» серпня 2021 року

Голова (**Оксана ДАНЧЕНКО**)
(підпис) (ім'я та прізвище)

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Види та терміни проходження практики.....	6
3. Бази проведення практики.....	6
4. Організація практики.....	7
5. Керівництво практикою здобувачів освіти.....	7
6. Підведення підсумків практики.....	11
7. Орієнтовні програми практик.....	13
7.1. Фольклорна практика.....	13
7.2. Діалектологічна практика.....	18
7.3. Педагогічна практика.....	22
8. Рекомендована література.....	28
9. Додатки	33

1. Пояснювальна записка

Практика здобувачів освіти Відокремленого структурного підрозділу «Гуманітарно-педагогічний коледж Мукачівського державного університету» (далі – *Коледж*) є обов'язковим компонентом професійної підготовки фахівців.

Наскрізна програма практики розроблена відповідно до «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти та науки України від 08.04.93 № 93; Положення про проведення практики здобувачами освіти Відокремленого структурного підрозділу «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж Мукачівського державного університету».

Наскрізна програма практики здобувачів освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.01 Українська мова та література, освітнього ступеня молодший бакалавр є об'єднуючим документом, на базі якого повинні бути розроблені робочі програми для проходження практики здобувачами освіти у відповідному семестрі. Вона є основним навчально-методичним документом, який визначає усі аспекти проведення практик, забезпечує єдиний комплексний підхід до організації практик, їх системність, неперервність і послідовність навчання здобувачів освіти.

Метою практичної підготовки здобувачів освіти спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.01 Українська мова та література, ОС молодший бакалавр є : закріплення теоретичних знань, отриманих під час навчання, а також формування загальних та фахових компетентностей майбутніх філологів для успішного здійснення професійних завдань та обов'язків освітнього, науково-дослідницького та інноваційного характеру в галузі сучасної лінгвістики та літературознавства, педагогіки, здатності до самостійної науково-педагогічної діяльності.

Завданням практичної підготовки здобувачів освіти спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.01 Українська мова та література, ОС молодший бакалавр є : вироблення основних навичок роботи фольклориста-збирача; вироблення навичок науково-дослідної роботи у процесі збирання й вивчення українського діалектного мовлення; оволодіння сучасними формами, методами, прийомами, засобами і технологіями освітньої роботи в різних типах закладів загальної середньої освіти; поглиблення та закріплення теоретичних знань, здобутих під час навчання в коледжі; розвиток у креативних умінь, творчої ініціативи, реалізації особистісного навчання учнів; впровадження компетентнісного підходу в процесі проведення уроків із використанням сучасних технологій і методик активізації пізнавальної діяльності учнів; розвиток науково-дослідних умінь з подальшим їх застосуванням у педагогічній діяльності; надбання практичних навичок самостійного виконання індивідуальних завдань.

Протягом проходження практики у здобувачів освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Інтегральна компетентність:

ІК 1. Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми інноваційного та дослідницького характеру з філології у професійній діяльності, що передбачає застосування сформованих фахових компетентностей; нести відповідальність за результати своєї діяльності в системі взаємозв'язків на соціальному, культурному, економічному рівні.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність вільно володіти, спілкуватися державною та рідною мовою (усно і письмово).

ЗК 2. Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Здатність застосовувати теоретичні знання для всебічного розвитку особистості.

ЗК 5. Здатність до вільного користування засобами сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 10. Здатність до забезпечення якості роботи, що виконується.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК1. Здатність використовувати нормативно-правові документи у освітній, гуманітарній сфері.

ФК 5. Здатність до осмислення картини світу іншої соціокультури, формувати культуру саморозвитку в полікультурному середовищі.

ФК 6. Здатність формувати власну думку та приймати рішення, генерувати нові проекти та ідеї.

ФК 7. Здатність до планування, проведення дослідно-пошукової, наукової діяльності.

ФК 10. Здатність застосовувати фахові знання у професійній діяльності.

ФК 11. Здатність застосовувати знання про вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку людини.

Програмні результати навчання:

РН1. Вільно володіти та спілкуватися державною, рідною мовами.

РН3. Застосовувати принцип науковості при викладі загальномовних фактів.

РН4. Удосконалювати та розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, застосовувати знання мовознавства, фольклористики, літературознавства у філологічній галузі.

РН5. Користуватися термінологією у дослідно-пошуковій, науковій діяльності у сфері філологічних досліджень.

РН6. Застосовувати засоби і технології міжкультурної комунікації та взаємодії.

РН8. Реалізувати модель толерантної поведінки у полікультурному середовищі.

РН9. Адаптуватися у різних соціальних ситуаціях, володіти вербальними та невербальними засобами спілкування.

РН10. Проявляти професійну компетентність на практиці, розробляти й реалізовувати соціальні проекти.

РН11. Визначати проблеми, цілі діяльності, планувати, брати на себе відповідальність за прийняті рішення та їх виконання.

PH12. Проектувати, формувати власну траєкторію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

PH15. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

2. Види та терміни проходження практики

Види, тривалість та терміни проведення практики визначаються навчальними планами. Відповідно до Положення про проведення практики здобувачами освіти Відокремленого структурного підрозділу «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж Мукачівського державного університету» та діючих навчальних планів, здобувачі освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія (035.01 Українська мова та література) освітнього ступеня молодший бакалавр проходять такі *види практики*:

№ з/п	Назва практики	Курс	Семестр	Кількість тижнів	Кількість кредитів / год
<i>Навчальна</i>					
1.	Фольклорна практика	I / II	2 / 3	2 / впродовж семестру	3 / 90
2.	Діалектологічна практика	II	3 / 4	впродовж семестру	3 / 90
<i>Виробнича</i>					
3.	Педагогічна практика	II	4	4	6 / 180

Періоди проведення практики на кожний навчальний рік визначаються графіком навчального процесу.

3. Бази проведення практики

3.1. «Фольклорна практика»

Передбачена програмою «Фольклорна практика» має на меті залучити здобувачів освіти до ведення дослідження, тому вони під час практики здійснюють самостійний пошук респондентів, проводять збирання матеріалу від фізичних осіб або від аматорських гуртів та ансамблів, індивідуально за місцем проживання або колективно, у фольклорній експедиції. Під час проходження фольклорної практики здобувач освіти може скористатися як запропонованими базами практик (бібліотеки міста, будинки культури, музеї, заклади загальної середньої освіти, архіви при селищних радах, спільноти національних меншин при сільрадах тощо), так і обрати базу практики за місцем проживання, використати ресурси (зокрема електронні) вітчизняних або закордонних бібліотек та архівів тощо.

3.2. «Діалектологічна практика»

Під час проходження діалектологічної практики, здобувач освіти може скористатися як запропонованими базами практик (бібліотеки міста, будинки культури, музеї, заклади загальної середньої освіти, архіви при селищних радах, спільноти національних меншин при сільрадах тощо), так і обрати базу

практики за місцем проживання, використати ресурси (зокрема електронні) вітчизняних або закордонних бібліотек та архівів тощо.

3.3. «Педагогічна практика»

Педагогічна практика проходить в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) м. Мукачева.

Здобувачі освіти можуть самостійно з дозволу предметної (циклової) комісії підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання, зокрема це можуть бути місця їх майбутнього працевлаштування, або місцем їх фактичного працевлаштування за профілем спеціальності.

З організаторами баз практики адміністрація навчального закладу завчасно укладає угоди на її проведення за формою, визначеною в *Додатку 1 (Форма № Н-6.01 затверджена наказом МОН від 05 червня 2013 року № 683)*. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період конкретного виду практики або до п'яти років.

Для організації і забезпечення проходження здобувачами освіти практики призначаються два керівники: від предметної (циклової) комісії, а також від бази практики (за необхідністю).

4. Організація практики

Перед початком практики проводиться настановча конференція, у ході якої здобувачі освіти ознайомлюються з програмою практики: керівники-методисти роз'яснюють їм мету практики, ставлять конкретні завдання, інформують про зміст діяльності під час проходження практики, форму звітності, критерії оцінювання тощо.

Режим роботи здобувачів освіти під час практики визначається керівниками-методистами практики та узгоджується з правилами внутрішнього розпорядку бази практики.

На період практики в кожній підгрупі здобувачів освіти призначається староста, яка веде облік відвідування здобувачами освіти практики, організовує і координує роботу підгрупи, виконує доручення керівника-методиста практики, адміністрації і працівників базового закладу щодо організації і перебігу практики.

Протягом практики (кожного з її видів) практиканти ведуть щоденник педагогічних спостережень, у якому фіксують інформацію, необхідну для виконання завдань практики, висвітлюють хід їх виконання. Матеріали щоденника використовують для звіту про виконану роботу під час практики.

5. Керівництво практикою здобувачів освіти

5.1. *Директор Коледжу:*

- забезпечує загальне керівництво і здійснює контроль за проведенням педагогічної практики;
- укладає договори з базами практики;
- затверджує річний план практики.

5.2. *Завідувач навчально-виробничої практики:*

- визначає бази практики та готує проекти договорів на проведення практики здобувачів освіти;
- готує накази про організацію і проведення практики здобувачів освіти;
- готує необхідну документацію для проходження практики (журнали обліку практики, направлення тощо);
- планує та організовує настановчі та науково-практичні звітні конференції з практики; на настановчих конференціях проводить ознайомлення практикантів із необхідною документацією (програма практики, щоденник, методичні рекомендації тощо), інструктаж щодо оформлення окремих видів документації із практики; повідомляє здобувачів освіти про систему звітності і критерії оцінювання результатів практики;
- бере участь у складанні графіків проведення та розроблянні планів практики;
- здійснює контроль за організацією та якістю проведення практики викладачами-керівниками;
- активізує, контролює, бере участь у розробці програм практик для здобувачів освіти різних спеціальностей *Коледжу*;
- контролює та проводить інструктаж із техніки безпеки та охорони праці до початку практики;
- веде поточну документацію з практики;
- проводить наради з керівниками практик;
- аналізує звіти керівників практики за результатами практики та готує підсумковий звіт про її проведення за навчальний рік.

5.3. *Керівник підгрупи практикантів від Коледжу:*

- розробляють програми практики на основі освітньо-професійної програми, професійної кваліфікації, навчального плану;
- беруть участь у проведенні всіх організаційних заходів перед початком практики: інструктажі про порядок проходження практики та з техніки безпеки, ознайомлення практикантів із необхідною документацією (програма практики, щоденник, методичні рекомендації тощо), перелік яких устанавлює адміністрація *Коледжу*;
- складать графіки проведення та розробляють плани практики;
- відслідковують своєчасне прибуття здобувачів освіти до місць практики;
- закріплюють практикантів за робочими місцями;
- забезпечують якісну підготовку здобувачів до практики, надають їм необхідну методичну допомогу у відповідності із вимогами чинного законодавства, нормативно методичною базою системи практики, що діє у *Коледжі*;
- розробляють методичні документи, які сприятимуть досягненню високої якості проведення практики здобувачів освіти;
- перевіряють та затверджують конспекти уроків, допускають здобувачів до їх проведення;
- відвідують та аналізують проведені уроки визначеного виду практики;

- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечують високу якість її проходження згідно з програмою; разом із працівниками баз практик ведуть спостереження уроків практикантів, обговорюють, аналізують і оцінюють їх;
- здійснюють контроль за виконанням програми практики та строками її проведення;
- своєчасно ведуть записи в журналі обліку практики;
- контролюють виконання практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку;
- перевіряють та оцінюють звітну документацію здобувачів освіти;
- приймають захист звітів здобувачів освіти про практику у складі комісії, на підставі чого оцінюють результати практики здобувачів освіти і виставляють оцінки в залікові книжки;
- подає завідувачу з навчально-виробничої практики письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо покращення практики здобувачів освіти.

5.4. Вкладачі предметних (циклових) комісій:

- розробляють програму практики і при необхідності доопрацьовують її, але не рідше, ніж один раз на п'ять років;
- призначають керівників практики та забезпечують ознайомлення керівників підприємств (організацій, установ) з програмами практики;
- розробляють тематику індивідуальних завдань на період проведення практики;
- організують проведення зборів здобувачів вищої освіти з питань практики за участю керівників практики;
- здійснюють керівництво і контроль за проведенням практики;
- інформують здобувачів освіти про систему звітності з практики, яка затверджена предметною (цикловою) комісією;
- обговорюють підсумки та аналізують виконання програм практики на засіданнях предметної (циклової) комісії;
- проводять конференції за підсумками практик.

5.5. Керівник бази практики:

- забезпечує умови для проходження практики здобувачів освіти;
- знайомить здобувачів освіти з навчальним закладом, кадрами, постановкою освітньої роботи, правилами внутрішнього розпорядку;
- несе особисту відповідальність за проведення практики в межах своєї компетенції;
- організовує практику згідно з програмами практики;
- визначає місця практики, забезпечує найбільшу ефективність її проходження;
- організовує проведення інструктажу з охорони праці, техніки безпеки та протипожежної безпеки відповідними фахівцями;
- забезпечує виконання погоджених з навчальним планом графіків проходження практики по структурних підрозділах закладу;

- надає здобувачам освіти-практикантам можливість користуватись наявною літературою, необхідною документацією;
- забезпечує і контролює дотримання практикантами правил внутрішнього розпорядку;
- створює необхідні умови для засвоєння практикантами передової технології, сучасних методів організації освітнього процесу.

5.6. **Керівник підгрупи практикантів від бази практики:**

- розподіл практикантів за робочими місцями у відповідності з графіком проходження практики;
- інструктаж з техніки безпеки і протипожежної безпеки в закладі і на робочому місці при виконанні конкретних видів робіт;
- ознайомлення практикантів з організацією робіт на конкретному робочому місці;
- контроль за роботою практикантів, забезпечення виконання здобувачами освіти програми практики;
- оцінка якості роботи практикантів, складання на них виробничих характеристик з відображенням в них виконання програми практики, якості професійних знань та умінь, відношення здобувачів освіти до роботи, виконання індивідуальних завдань, організаторських здібностей, участь в освоєнні нових технологій;
- допомога в підборі матеріалу для курсових робіт.

5.7. **Здобувачі освіти –практиканти зобов'язані:**

- брати участь у настановчій (підсумковій) конференціях із питань організації практики;
- до початку практики одержати від керівника-методиста практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- пройти інструктаж з техніки безпеки та охорони праці до початку практики;
- своєчасно пройти медогляд;
- своєчасно прибути на базу практики;
- виконувати правила внутрішнього розпорядку освітнього закладу та вимоги керівників практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;
- дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки на базі практики;
- виконувати всі види робіт, які передбачені програмою практики; відповідально готуватись до проведення освітньої роботи з дітьми; складати конспекти чи розгорнуті плани уроків, узгоджувати їх з керівником від бази практики і затверджувати у методиста Коледжу;
- бути присутнім на всіх уроках, які передбачені педагогічною практикою, згідно з розкладом; брати активну участь в аналізі уроків та інших форм роботи з учнями, вести щоденник встановленого зразка.
- нести відповідальність за виконану роботу;
- після закінчення практики своєчасно подати звітну документацію і

- протягом перших 10 календарних днів після практики захистити результати із диференційованою оцінкою;
- здобувачі освіти не допускаються до проведення уроку, іншого виду діяльності без конспекту, завізованого вчителем або керівником-методистом практики від *Коледжу*.

6. Підведення підсумків практики

Після закінчення терміну проходження практики здобувачі освіти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

За кожен вид практики здобувачам освіти виставляється *диференційована оцінка*.

Практика завершується підсумковою конференцією. У ході конференції здобувачі освіти звітують про свою роботу під час практики, дають узагальнений аналіз її результатів, обмінюються досвідом у формі презентації перебігу практики, обговорюють причини труднощів та висловлюють пропозиції щодо покращення практичної підготовки здобувачів освіти до майбутньої професійної діяльності.

Поточний контроль практики здійснюється методистами визначених баз практик шляхом аналізу та оцінки систематичної роботи і залікових навчальних занять здобувачів освіти. Підсумковий контроль здійснюється наприкінці проходження практики керівником-методистом практики від предметної (циклової) комісії *Коледжу* шляхом оцінювання цілісної систематичної педагогічної діяльності здобувачів освіти-практикантів протягом конкретного періоду та якості оформлення необхідної звітної документації. Звіт оформлюється за вимогами, які містяться у робочій програмі конкретного виду практики.

Згідно з графіком навчального процесу виставляється *диференційований залік*. До складання заліку допускаються здобувачі освіти, які вчасно подали необхідні звітні документи. При невиконанні цих вимог здобувач освіти до складання заліку з практики не допускається.

Залік з практики здобувачі освіти складають спеціальній комісії, яка організована відповідно до «Положення про проведення практики здобувачами освіти Відокремленого структурного підрозділу «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж Мукачівського державного університету». Спеціальна комісія формується з викладачів предметної (циклової) комісії: членами комісії є керівники-методисти практики від предметної (циклової) комісії, крім того до складу комісії можуть входити керівники від баз практики, викладачі предметних (циклових) комісій, які викладали практикантам спеціальні дисципліни. Члени комісії заздалегідь знайомляться з поданими матеріалами звітності, та рекомендують їх до захисту з попередньою оцінкою. Під час захисту практики здобувач освіти має можливість покращити попередню оцінку усною відповіддю та відповідями на запитання членів комісії.

Отже, залікова оцінка формується з таких складових:

- оцінки результатів практики, поданої у відгуку-характеристиці керівника практики з боку установи;

- оцінки за оформлення звіту, щоденника, зазначеної у висновку керівника практики-методиста від предметної (циклової) комісії;

- презентації здобувачем освіти результатів проходження практики під час захисту звіту та відповідей на запитання членів комісії з прийому заліку за практику.

Загальна оцінка за педагогічну практику складається із суми оцінок, які виставлені керівником практики від бази практики, керівником-методистом практики від *Коледжу* за виконання завдань практики, та за підсумком усного захисту перед комісією основних положень, які входять до програми практики, помножені на ваговий коефіцієнт – середньозважений бал за даний вид практики.

Ваговий коефіцієнт - число (в межах від 0,1 до 1), що відображає ступінь значущості (питому вагу) оцінки окремої складової. Середньозважений бал здобувача освіти – підсумкова оцінка за практику виставляється у відомості обліку успішності за двома шкалами оцінювання: національною і шкалою ECTS.

Оцінка керівника бази практики	Оцінка керівника - методиста практики	Захист практики
середнєарифметичне оцінок за національною шкалою	оцінка за національною шкалою	диференційований залік
$k_1=0,4$	$k_2=0,4$	$k_3=0,2$
$\sum k_i=1$		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Інтерваль на шкала	Оцінка в балах за шкалою ECTS	Оцінка а ECTS	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
4,51-5,00	90-100	A	Високий (творчий)	відмінно
4,01-4,50	82-89	B	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
3,51-4,00	75-81	C		
3,16-3,50	69-74	D	Середній	задовільно

2,51-3,15	60-68	Е	(репродуктивний)	
1,51-2,50	35-59	FX	Низький (рецептивно- продуктивний)	незадовільно з можливістю повторного складання
0,00-1,50	0-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Диференційна оцінка з практики враховується на одному рівні з іншими оцінками, які характеризують успішність здобувача освіти.

У разі направлення здобувача освіти на практику поза графіком, без відриву від навчання, термін проходження практики може бути подовжений відповідно до кількості годин, визначених робочим навчальним планом (у разі наявності за розкладом протягом терміну проходження практики навчальних занять).

7. Орієнтовні програми практик

7.1. Фольклорна практика

Мета практики: оволодіння знаннями та вміннями польового дослідження. Це навчальна форма польового дослідження, яке проводять з метою збирання відомостей про побутування фольклорної традиції: фольклорний репертуар виконавця, населеного пункту, регіону; обрядовий, побутовий і суспільно-історичний контексти функціонування фольклору.

Завдання практики. Перед фольклорною практикою стоять загалом три завдання:

- навчальне – практика повинна сприяти розширенню й поглибленню знань здобувачів освіти з усної народної творчості; надати здобувачам освіти можливість почути автентичний фольклор у живому середовищі його побутування;
- професійне – у процесі практики здобувачі освіти виробляють основні навички роботи фольклориста-збирача (пошукова робота, фіксація або збирання фольклорного матеріалу, паспортизація фольклорних творів, упорядкування фольклорних матеріалів тощо);
- наукове – практика повинна допомогти здобувачам освіти у збиранні й вивченні фольклору, здійснити перші самостійні спостереження над його побутуванням.

У результаті проходження практики здобувачів освіти повинні **знати**:

- теорію фольклору, наукову термінологію;
- основні фольклорні жанри, їх жанрові особливості;

- історію національної культури, фольклористики;
- історію формування регіонального фольклорного матеріалу;
- серійні та періодичні видання книг з фольклору;
- методику запису фольклорного матеріалу.

У результаті проходження практики здобувачів освіти повинні **вміти**:

- накопичувати наукову інформацію, вести пошук необхідної літератури з певної проблеми та її опрацювання;
- налагоджувати комунікацію із носіями фольклору; отримувати інформацію;
- фіксувати фольклорні тексти за допомогою аудіо- та відеоапаратури;
- здійснювати систематизацію та класифікацію матеріалу.

Організація практики.

Фольклорна практика, разом із курсом лекцій і практичними заняттями з дисципліни «Українська усна народна творчість та народознавство», покликана сприяти більш глибокому вивченню української фольклорної традиції. Фольклорна пошукова робота є важливим засобом залучення здобувачів освіти до дослідження матеріальної і нематеріальної культури українського народу, сприяє вивченню історії народу, його традицій, свідомості, побуту тощо.

Форма проведення практики. Здобувачі освіти проходять фольклорну практику, фіксуючи фольклорний матеріал від фізичних осіб або від аматорських гуртів та ансамблів, індивідуально за місцем проживання або колективно, у фольклорній експедиції. Однак ця регламентація досить умовна. Добре знаючи рідне село чи місто, здобувач освіти може виконати ґрунтовні та якісні записи фольклору. Водночас студенти, за необхідності, можуть записувати фольклор не лише свого населеного пункту, але й будь-якого іншого на теренах України та за її межами. Для фольклористичного вивчення інших населених пунктів здобувачі освіти можуть об'єднуватися у невеликі збирацькі робочі групи (бажано не більше 3-х осіб).

Фольклорна експедиція – це виїзд групи фахівців у конкретну місцевість та її обстеження у визначений термін.

Термін проведення практики. Згідно з навчальним планом здобувачі освіти першого року навчання спеціальності 035 Філологія (035.01 Українська мова та література) відділення гуманітарної освіти проходять фольклорну практику наприкінці другого семестру (90 навчальних годин). Для здобувачів другого року навчання фольклорна практика триває впродовж 3 семестру за визначеним графіком (90 навчальних годин). Водночас розпочати польові дослідження здобувачі освіти можуть вже протягом семестру (вивчаючи курс «Українська усна народна творчість та народознавство», спостерігаючи за зимовим обрядовим циклом).

Керівник практики. Керівник фольклорної практики займається підготовкою і проведенням практики: проводить підготовчі заняття з методики польового дослідження фольклорної традиції, керує процесом опрацювання матеріалів практики, консультує здобувачів освіти з питань практики, приймає й оцінює результати практики. З усіма питаннями щодо організації та

проведення фольклорної практики здобувачам освіти насамперед потрібно звертатися до свого керівника-методиста практики.

Етапи фольклорної практики:

I. Передекспедиційний етап.

1. Теоретична підготовка до фольклорної експедиції. Встановлення пріоритетних завдань (фіксація зразків календарно-обрядової поезії, записування народної прози, вивчення фольклорних новотворів, комплексний аналіз місцевої усно-словесної традиції). Вивчення локальних особливостей досліджуваного регіону (межі етнографічного регіону, його історія, жанрова специфіка, діалектні норми, виконавська манера тощо). Ознайомлення з фольклорними особливостями обраного для дослідження регіону (села або міста). Принципи фіксації матеріалу. Аналіз методик польової роботи. Розроблення цільового питальника відповідно до мети та завдань експедиції.

2. Практична пропедевтична робота. Розроблення докладного плану проведення експедиції. Ознайомлення з типовими нормами щодо фіксації та паспортизації фольклорних матеріалів. Підготовка технічних засобів для проведення фольклорного дослідження (аудіо-, відео-та фотоапаратура, диктофон тощо).

3. Вийзд експедиції у місце обстеження.

II. Експедиційний етап.

1. Початок роботи експедиції. Налагодження контактів із місцевим населенням. Вивчення географії місцевості. Ознайомлення з історико-культурними пам'ятками досліджуваного району.

2. Пошук інформантів, організація збирацької роботи. Створення реєстру потенційних респондентів.

3. Аудіо- або відеозапис інформантів.

4. Інші форми фіксації фольклорного матеріалу.

Рекомендований обсяг фіксацій фольклорної традиції (для одного здобувача освіти): не менше 2-х годин аудіо-і/чи відеозаписів; бажана також фотофіксація фольклорних реалій (така вимога зберігається й у випадку роботи здобувачів освіти збирацькою групою: група у складі 2-х осіб повинна виконати не менше 4 годин записів).

III. Післяекспедиційний етап.

1. Опрацювання фольклорних матеріалів. Чистове оформлення фольклорно-етнографічних матеріалів.

Форми й методи контролю

Контроль за якістю знань та вмінь здобувачі освіти, застосуванням набутих практичних навичок відбувається постійно впродовж усього терміну проходження практики у формі порад, консультацій, пояснень тощо. Застосовується групова та індивідуальна перевірка виконаних завдань. Під час групової перевірки керівник визначає рівень колективних дій, злагодженість та згуртованість під час виконання загальних завдань. Індивідуальна перевірка дає можливість з'ясувати, якими професійними якостями оволодів кожен здобувач освіти, виявити недоліки та окреслити шляхи їх подолання. Важливою формою

контролю також є самоконтроль, правильна організація якого забезпечує реалізацію принципів свідомості, активності, міцності знань, умінь та навичок практикантів.

Методами перевірки є бесіди, консультації та обмін досвідом між здобувачами освіти, завдяки яким контролюється хід практики та правильність виконання завдань. On-line-тестування забезпечує перевірку теоретичних знань, набутих під час вивчення таких дисциплін, як «Історія української літератури» та «Українська усна народна творчість та народознавство»; вироблення вмінь творчо застосовувати їх на практиці, вирішувати типові завдання, самостійно здійснювати аналіз власних здібностей та практичних навичок.

Вимоги до звітної документації про проходження практики

- ✓ Звіт про виконання практики.
- ✓ Щоденник фольклорної практики.
- ✓ Реєстраційний список зібраного фольклорного матеріалу.
- ✓ Документування фольклорних матеріалів.
- ✓ Документування аудіо- та відеозаписів.

Підведення підсумків практики

У кінці практики здобувачі освіти-практиканти складають залік. До визначеного терміну вони повинні подати керівникові-методисту практики звіт. Здобувач освіти-практикант, що не виконав програму практики й отримав незадовільну оцінку під час складання заліку, скеровують на практику вдруге в період канікул або відраховують з навчального закладу.

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок практикантів

За результатами проходження фольклорної практики оцінювання знань і вмінь здобувачів освіти відбувається на підставі комплексу критеріїв:

- якість знань здобувачів освіти та вміння застосовувати їх на практиці;
- ступінь виконання здобувачами освіти програми практики;
- вміння систематизувати, класифікувати та узагальнювати інформацію;
- рівень сформованості умінь та навичок практичної роботи здобувачів освіти як майбутніх спеціалістів;
- вміння робити аргументовані висновки;
- активність здобувачів освіти та ентузіазм у виконанні завдань;
- правильне оформлення документації;
- рівень оволодіння інноваційними технологіями з фаху;
- захист презентацій та індивідуальних завдань;
- якість відповідей на питання заліку.

Оцінку «відмінно» (90-100 балів) отримує здобувач освіти, якщо всі завдання практики виконано в повному обсязі, виявлено глибоке розуміння теоретичних знань та вміння творчо їх застосовувати. Враховується сумлінне виконання всіх завдань практики, високий рівень удосконалення своїх знань, умінь та навичок, пов'язаних із особливостями професійної діяльності. Матеріали опрацьовано, проаналізовано, правильно оформлено та подано у визначений термін. Повністю розкрито тему індивідуального завдання, зроблено чіткі висновки щодо досліджуваного питання. У щоденнику

здобувача освіти зафіксовано зміст роботи впродовж усього періоду проходження практики.

Оцінку «добре» (82-89 балів) одержує здобувач освіти, якщо завдання практики виконані правильно, але недостатньо повно. Практикант виконував завдання керівників практики, удосконалював на практиці свої знання з усної народної творчості. Матеріали подано у визначений термін, але недостатньо систематизовано. Індивідуальне завдання виконано та логічно викладено. Відповіді на запитання членів комісії під час заліку загалом правильні. У щоденнику здобувача освіти зафіксовано зміст роботи впродовж усього періоду проходження практики.

Оцінку «добре» (75-81 балів) отримує здобувач освіти, якщо завдання практики виконано повно, але було допущено кілька не дуже грубих помилок. Практикант виконував завдання керівника практики, удосконалював свої знання та навички з фаху. Матеріали подано у визначений термін, але є певні невідповідності або оформлено з помилками. Тему індивідуального завдання розкрито, але логіка викладу порушена. Під час відповідей на питання орієнтується у змісті практики. У щоденнику здобувача освіти зафіксовано зміст роботи впродовж усього періоду проходження практики.

Оцінку «задовільно» (69-74 балів) отримує здобувач освіти, якщо завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Знання теоретичного матеріалу продемонстровано з деякими недоліками, недостатньо сформовані основні вміння та навички. Матеріали практики опрацьовано з помилками, бракує аналізу, щоденник оформлено неправильно. Індивідуальне завдання виконано, але не розкрито тему. Відповіді на запитання членів комісії неповні.

Оцінка «задовільно» (60-68 балів) отримує здобувач освіти, якщо завдання практики виконано з помилками або не в повному обсязі. У теоретичних знаннях виявлено недоліки, бракує сформованих вмінь та навичок зі спеціальності. Матеріали опрацьовано частково, оформлено неправильно, слабо аргументовані висновки й узагальнення, індивідуальне завдання виконано частково. Щоденник оформлено неправильно. Відповіді на запитання членів комісії неповні.

Оцінку «незадовільно» (35-59 балів) отримує здобувач освіти, якщо більшість завдань навчальної практики не виконані. Практикант не володіє теоретичними знаннями, не може дати відповіді на поставлені питання. Виявлені проблеми із виконанням завдань, не сформовані вміння проводити відповідні види роботи. Матеріали недбало опрацьовано, оформлено з помилками. Щоденник оформлений неправильно.

Оцінку «незадовільно» (0-34 балів) отримує здобувач освіти, якщо завдання навчальної практики не виконані.

Розподіл вагових коефіцієнтів при оцінюванні проходження практики

Оцінка керівника бази практики	Оцінка керівника - методиста практики	Захист практики
середнєарифметичне оцінок за національною шкалою	оцінка за національною шкалою	диференційований залік
$k_1=0,4$	$k_2=0,4$	$k_3=0,2$
$\sum k_i=1$		

7.2. Діалектологічна практика

Мета практики:

- **навчальна:** поглибити і розширити знання здобувачів освіти з української діалектології;
- **наукова:** виробити навички науково-дослідної роботи у процесі збирання й вивчення українського діалектного мовлення;
- **виховна:** виховувати у здобувачів освіти любов до рідного краю, до мови, звичаїв, обрядів свого народу;
- **професійна:** сформувати у здобувачів освіти навички виявлення впливу діалектного оточення на усне і писемне мовлення школярів;
- **прагматична:** зібрати науково достовірні матеріали для подальших діалектологічних студій.

Завдання практики:

- ознайомити здобувачів освіти із живим говірковим мовленням;
- навчити збирати відповідні діалектологічні матеріали;
- систематизувати, класифікувати і лінгвістично їх пояснювати.

Організація практики.

Вивчення курсу «Українська діалектологія» супроводжується діалектологічною практикою. Згідно з навчальним планом здобувачі освіти першого року навчання спеціальності 035 Філологія (035.01 Українська мова та література) відділення гуманітарної освіти проходять діалектологічну практику впродовж третього семестру за визначеним графіком (90 навчальних годин). Для здобувачів другого року навчання фольклорна практика триває впродовж четвертого семестру за визначеним графіком (90 навчальних годин).

Етапи діалектологічної практики:

I. Загальне ознайомлення з обстежуваною говіркою. Добір інформаторів.

1. Загальне ознайомлення з обстежуваною говіркою. Під час підготовки до практики її учасники повинні ознайомитися з історією регіону, в якому розташований визначений для обстеження населений пункт, вказати, до якого говору він належить.

Здобувачі освіти, прибувши на місце, повинні детально ознайомитися з фонетичною та граматичною системою говірки. Для цього їм потрібно уважно прислухатися до мовлення місцевих людей, виявляти характерні особливості говірки, визначати регулярність цих рис, якою мірою вони притаманні мовцям різних вікових груп. Значну допомогу у швидшому ознайомленні із загальною мовною ситуацією на селі можна одержати від учителів-словесників місцевої школи.

2. Добір інформаторів. Дуже важливим є добір інформаторів. Ними повинні бути типові носії говірки обраного для обстеження населеного пункту, які довго не перебували поза своїм говірковим оточенням, не працювали тривалий час в інших селах або містах, люди з добрим слухом, без мовних вад, розвиненим мовним чуттям, які могли б розповісти, чим говірка їхнього села відрізняється від говірок сусідніх сіл, що її споріднює і з якими саме селами, що в цій говірці вже зникає, і які саме явища з'явилися порівняно недавно. Оповідач повинен також бути знавцем матеріальної і духовної культури своєї місцевості. Не лише сам інформатор, а також його батьки повинні бути уродженцями цього села. Здобувачі освіти-практикант повинні збирати діалектні матеріали за спеціально розробленим питальником. Для забезпечення повноти, правильності відповідей на всі питання доцільно обрати декількох оповідачів. Зібрані матеріали повинні відображати динаміку мовних змін у системі говірки, тому необхідно добирати інформаторів із різних вікових груп.

II. Зміст діалектологічної роботи. Опитування інформаторів.

Перед заповненням питальника здобувачеві освіти-практикантові треба у доступній формі детально розповісти своїм інформаторам про значення для науки діалектологічних досліджень, пояснити, що народна мова зазнає змін, спричинених багатьма факторами. Збирання лексики народних говорів пов'язане зі значними труднощами, що зумовлено передусім надто широким колом понять народної матеріальної та духовної культури, у чому записувач повинен сам добре орієнтуватися, щоб грамотно поставити інформаторові питання й одержати нанього правильну відповідь.

Для забезпечення більшої достовірності відповідей важлива співпраця двох збирачів, один з яких веде бесіду, а інший записує матеріал. Перевагу також треба надавати опитуванню в присутності кількох (трьох – п'яти) інформаторів. Це давало б змогу усувати складності, непорозуміння, сумніви тощо й одержувати повнішу і достовірнішу інформацію. Дуже важливо, щоб студенти були уважними до синонімічного багатства діалектної мови.

Особливо це необхідно в таких випадках: а) коли в сусідніх селах уживають інші назви; б) коли оповідачі повідомляють лише літературну назву; в) коли записи проводять у зонах перехідних говірок. У випадку, коли оповідачі не можуть дати відповіді або вона видається не зовсім переконливою, треба за допомогою додаткових питань з'ясувати справжню ситуацію в обстежуваній говірці (відповіді нема, бо нема поняття; немає родової (загальної) назви, а

вживають лише видові найменування; поняття нема, але назва відома в сусідніх говірках чи літературній мові тощо).

Усі сумнівні відповіді та моменти, коли від основних оповідачів не вдалося одержати переконливих відповідей або коли ці оповідачі щось пояснювали невпевнено, треба уточнити у кількох інших місцевих жителів чи вчителів-словесників.

III. Записування діалектних матеріалів.

Перед початком записування збирачі діалектного матеріалу, ознайомлюючись з особливостями говірки, повинні визначити, чи немає мовних відмінностей в окремих частинах населеного пункту, чи є відмінності, зумовлені віком та іншими чинниками. Водночас здобувачі освіти повинні записати і такі матеріали, що стосуються населення цього пункту, національного складу, з'ясувати, як відбувалося його заселення (чи до заселення), історичні відомості про нього (з різних переказів, документів), зафіксувати колишні назви села, зміни цих назв, колишній і сучасний адміністративний поділ. Обов'язково треба зазначити віддаленість населеного пункту від найближчого міста

Усе записане треба паспортизувати. Записувач діалектного матеріалу весь час повинен дбати, щоб зібрати найтипніше для місцевої говірки. Отже, він не повинен вдаватися до підказування (безпосереднього чи навідного) певних форм чи слів. Відповідальність здобувача освіти-філолога під час збирання говіркового матеріалу надзвичайно велика. Хоча діалектні матеріали можуть бути перевірені чи проконтрольовані сторонньою особою в тому самому населеному пункті, де відбувається запис, проте в разі повторного запису, навіть від тієї самої особи, можливі відхилення. Отже, записувач повинен бути дуже обережним і точним.

Відповіді інформаторів здобувач освіти-практикант повинен послідовно записувати фонетичною транскрипцією з обов'язковим збереженням нумерації питань у питальнику. Не можна залишати питань без відповідей. Коли в обстежуваній говірці нема назви (відповіді), оскільки нема реалії чи поняття, про яке йдеться у певному питанні, про це так і треба зазначити. Варто під час відповідей, особливо коли йдеться про якісь специфічні чи рідковживані назви, реліктові слова, подавати записаний транскрипцією контекст (речення), який би відображав вживання цих слів. При назвах-відповідях, які самі по собі однозначно не відтворюють граматичний рід (типу путь, жолудь) чи якусь іншу граматичну ознаку, треба наводити відомості й про відповідну його граматичну характеристику. Необхідно намагатися фіксувати детальні відомості про стилістично марковані слова-відповіді (згрубіле, зневажливе, лайливе, пестливе, сороміцьке тощо).

Усі відповіді на питання, додаткову інформацію, зауваження оповідачів здобувачі освіти повинні фіксувати чітко, виразно і розбірливо. Крім цього, необхідно подати аудіо запис зібраних матеріалів, а також відтворити їх у звіті фонетичною транскрипцією. Звукозапис має ряд переваг, бо графічно відтворити всі особливості діалектного мовлення неможливо.

Форми та методи контролю проходження діалектологічної практики

Практиканти зобов'язані виконувати затверджений на базі практики режим праці. Контроль за початком і закінченням робочого дня покладається на старосту групи та керівника практики. Основною формою контролю за діяльністю практикантів є ведення записів діалектологічних матеріалів практики та чіткого дотримання виконання індивідуального плану.

Щотижневою формою контролю є перевірка керівником практики записів та аудіозаписів досліджуваної здобувачами освіти говірки й ознайомлення з усіма опрацьованими матеріалами. Підсумкова звітність має на меті узагальнення результатів, отриманих за термін проходження практики.

Важливою формою підсумкового контролю проходження діалектологічної практики є конференція, що проводиться після закінчення практики. У виступі аналізуються позитивні та негативні моменти практики, подається інформація про її проходження.

Вимоги до звітної документації про проходження практики

У звіті здобувач освіти-практикант систематично описує виконану ним роботу. Звіт не повинен бути дослівним переписуванням матеріалів без практичного застосування; він визначає основні види робіт, виконаних під час практики та їх обсяг. Звіт завіряється керівником практики.

До звіту практикант додає:

- оформлені за встановленим зразком матеріали діалектологічної практики;
- аудіозаписи, що містять зразки діалектного мовлення обстежуваної говірки.

Аналіз звітних документів практиканта дозволяє керівникам практики зробити висновки про якість виконаної роботи.

За наявності перелічених матеріалів, а також на підставі оцінки керівника-методиста виставляється загальна оцінка за діалектологічну практику, яка фіксується у відомості та заліковій книжці здобувача освіти.

Зброшурований, переплетений звіт (формат А4) з діалектологічної практики після захисту з підписом керівника зберігається на предметній (цикловій) комісії.

Підведення підсумків практики

У кінці практики здобувачі освіти-практиканти складають залік. До визначеного терміну вони повинні подати керівникові практики звіт, план якого наведено вище. Під час захисту діалектологічної практики здобувач освіти-практикант повинен протягом 10 хв. доповісти про особливості говірки обстежуваного населеного пункту керівникам практики та здобувачам освіти-практикантам.

Здобувач освіти-практикант, що не виконав програму практики й отримав незадовільну оцінку під час складання заліку, скеровують на практику вдруге в період канікул або відраховують з навчального закладу.

Керівники практики інформують адміністрацію закладу щодо фактичних термінів початку і закінчення практики, складу груп здобувачів освіти-

практикантів, стану охорони праці та інших питань організації і проведення практики.

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів освіти-практикантів

Керівник-методист діалектологічної практики керується такими критеріями оцінки діалектологічної практикантів.

Оцінка «відмінно» (А/90-100 балів) ставиться, якщо

- здобувач освіти подав якісний аудіозапис діалектних текстів та відповіді на питальник;
- у матеріалах всебічно схарактеризовано говірку села (відповідно до плану);
- діалектний матеріал затранскрибовано без помилок;
- на захисті діалектологічної практики здобувач освіти виступив із доповіддю, у якій повністю висвітлено результати досліджень.

Оцінка «добре» (В/82-89; С/75-81) ставиться, якщо

- здобувач освіти подав аудіозапис діалектних текстів та відповіді на питальник;
- у матеріалах всебічно схарактеризовано говірку (відповідно до плану);
- діалектний матеріал затранскрибовано (допущено не більше чотирьох помилок);
- на захисті діалектологічної практики здобувач освіти виступив із доповіддю про результати досліджень та відповів на поставлені запитання.

Оцінка «задовільно» (D/69-74; E/60-68) ставиться якщо

- здобувач освіти не подав аудіозапису діалектних текстів та відповідей на питальник;
- у матеріалах неповно схарактеризовано говірку села;
- діалектний матеріал затранскрибовано (допущено від п'яти до восьми помилок).

Оцінка «незадовільно» (FX/35-59; F/0-34) ставиться, якщо

- здобувач освіти не подав аудіозапису діалектних текстів та відповідей на питальник;
- у матеріалах не відображено характерні особливості говірки, неправильно визначено належність говірки до того чи іншого говору;
- діалектний матеріал затранскрибовано (допущено понад вісім помилок).

Розподіл вагових коефіцієнтів при оцінюванні проходження практики

Оцінка керівника бази практики	Оцінка керівника - методиста практики	Захист практики
середнєарифметичне оцінок за національною шкалою	оцінка за національною шкалою	диференційований залік
$k_1=0,4$	$k_2=0,4$	$k_3=0,2$
$\sum k_i=1$		

7.3. Педагогічна практика

Мета практики: формування психолого-педагогічних навичок та методичної готовності до професійної діяльності майбутніх філологів; оволодіння сучасними формами, методами, прийомами, засобами і технологіями освітньої роботи в ЗЗСО; розвиток у здобувачів освіти креативних умінь, творчої ініціативи, реалізації особистісного навчання учнів; впровадження комунікативного та компетентнісного підходів у процесі проведення уроків із використанням сучасних технологій і методик активізації пізнавальної діяльності учнів; формування в здобувачів освіти, на базі одержаних в закладі вищої освіти знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Завдання практики :
методичні:

1) забезпечити зв'язок теоретичних знань із фахових дисциплін з реальним педагогічним процесом, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних, розвивальних і виховних завдань;

2) сприяти поглибленню та синтезуванню мовних, літературознавчих, методичних і психолого-педагогічних знань у процесі використання їх для розв'язання конкретних навчальних завдань;

3) співвіднести теоретичні знання здобувачів освіти з їхніми практичними навичками й вміння орієнтуватись у питаннях з психолого-педагогічного розділу, досягати розуміння здобувачами освіти цілісності, нерозривності та інтегрованості всіх факторів та їх ролі у формуванні особистості;

4) домогтись формування у здобувачів освіти широкого наукового психолого-педагогічного світогляду та конкретних педагогічних вмінь роботи з особистістю;

5) формування всебічних умінь і навичок виховної роботи з школярами;

6) забезпечити глибину, стійкість та надійність професійно необхідних знань, вмінь та навичок з дисциплін психолого-педагогічного циклу, структурувати осмислення здобувачами освіти цінності та непересічної значущості особистості кожного учня в умовах його навчання, виховання та розвитку;

7) формувати у здобувачів освіти психологічну готовність до роботи в закладі загальної середньої освіти;

пізнавальні:

1) формувати у здобувачів освіти знання специфіки уроків української мови і літератури, своєрідності вивчення окремих розділів української мови та творів різних родів і жанрів;

2) сформувати у здобувачів освіти знання методів та конкретних методик дослідження педагогічного процесу; суттєвих закономірностей розвитку особистості її виховання та формування у шкільному віці; закономірностей та єдність навчання, виховання та психічного розвитку; вікових закономірностей і

своєрідності психіки та її проявів на різних вікових етапах шкільного навчання; педагогічної оцінки; основ педагогічного спілкування;

3) виховувати у здобувачів освіти необхідність осмислення структури педагогічної діяльності, її основних компонентів, педагогічних дій та професійних компетенцій, необхідних для її реалізації;

практичні:

1) формувати вміння і навички підготовки й проведення уроків української мови та літератури, свідомо застосовувати нові технології навчання в практичній діяльності;

2) формувати вміння аналізувати відвідані уроки української мови і літератури;

3) розвивати вміння організовувати й проводити позакласні заходи з української мови і літератури;

4) формувати вміння розроблення та добирання дидактичних матеріалів і презентацій до уроків української мови і літератури та позакласних заходів;

6) застосовувати новітні технології педагогічної науки в забезпеченні досягнень професійної діяльності вчителя;

7) складати психолого-педагогічний аналіз уроку;

8) вміти вивчати особистість школяра та групи (колективу);

9) сформувати вміння та навички здобувачів освіти використовувати знання з дисциплін психолого-педагогічного циклу в процесі виховання школярів;

В ході педагогічної практики здобувачі освіти здобувач освіти повинен

знати:

- змістові лінії Державного стандарту базової середньої освіти галузі «мови та літератури», мовно-літературної освітньої галузі;
- зміст навчальної програми та календарного планування;
- методику уроків української мови (літератури), методичні вимоги до їх проведення;
- добирати літературу до уроку та засоби навчання.

вміти:

- визначати пріоритети у навчанні української мови, виходячи із нормативно-законодавчої бази України;
- аналізувати програми і підручники з української мови для базової школи;
- реалізовувати змістові лінії Державного стандарту галузі «мови та літератури (мовно-літературної)»;
- моделювати уроки рідної мови (літератури);
- застосовувати традиційні й інноваційні методи навчання;
- дібрати мовні, мовленнєві вправи, комунікативні завдання до тем;
- здійснювати аналіз уроку української мови.

Організація практики.

В процесі проходження практики здобувачі освіти повинні виконати такі види діяльності:

1. Навчальна робота:

1.1. Ознайомитися із:

- Законом України «Про освіту» щодо формування ключових компетентностей;
- Державним стандартом загальної середньої освіти про реалізацію на уроці змістових ліній освітньої галузі «Мови та літератури»;
- базою педагогічної практики, планом роботи кабінету української мови та літератури, вчителями;
- планом виховної роботи за напрямом педагогічної практики;
- навчальними програмами й підручниками з української мови та літератури;
- календарним плануванням уроків української мови та літератури у 5-9 класах на період педагогічної практики;
- програмно-методичним забезпеченням навчальної дисципліни, заняття з якої будуть проводитися практикантом;
- тематичними поурочними планами-конспектами з української мови у 5-9 класах, принципом їх побудови.

1.2. Вивчити:

- специфіку класу, в якому будуть проводитися уроки;
- інтереси й уподобання учнів класу, володіння українською мовою;
- типи та структура уроків української мови та літератури, види тренувальних вправ (аналіз на основі спостереження за уроками у закладі освіти);
- застосування інноваційних методів навчання у практиці роботи вчителів української мови та літератури;
- критерії оцінювання різних видів учнівських робіт;
- поточним і тематичним контролем навчальних досягнень учнів. З'ясувати шляхів підвищення творчої активності школярів.

1.3. Формувати навички й уміння майбутньої педагогічної діяльності:

- спостереження за уроками у вчителів закладу (2 уроки);
- підготовка й проведення пробних уроків – 4; з них 1 – заліковий;
- виготовлення унаочнення до уроків української мови та літератури (схем, таблиць, алгоритмів, перфокарт та ін.), підготовка презентацій до уроку;
- взаємоаналіз уроків студентів у процесі практики (10 уроків);

2. Позакласна робота:

- з'ясування тематики виховних заходів у закладі освіти, діяльність мовно-літературного гуртка;
- підготовка та проведення одного заняття мовно-літературного гуртка чи виховного заходу;
- підготовка тематики виховних заходів для учнів одного із класів;
- підготовка завдань до олімпіади з української мови чи літератури (клас за вибором здобувача освіти-практиканта).

3. Виконання індивідуальних завдань щодо застосування методів педагогічного дослідження. Аналіз досягнення окремого учня з української мови та літератури за результатами дослідження (характеристика).

В ході педагогічної практики «Пробна практика» здобувачі освіти повинні

оволодіти такими **вміннями**:

- визначати пріоритети у навчанні української мови, виходячи із нормативно-законодавчої бази України;
- аналізувати програми і підручники з української мови для базової школи;
- реалізовувати змістові лінії Державного стандарту галузі «мови та літератури (мовно-літературної)»;
- моделювати уроки рідної мови (літератури);
- застосовувати традиційні й інноваційні методи навчання;
- дібрати мовні, мовленнєві вправи, комунікативні завдання до тем;
- здійснювати аналіз уроку української мови.

Вимоги до звітної документації про проходження практики

1. Щоденник здобувача освіти-практиканта з індивідуальним тижневим планом.
2. Тезисний опис нормативно-законодавчої бази з питання навчання української мови та літератури в ЗЗСО, програм з предметів, їх структурування.
3. Календарне планування уроків української мови та літератури у 5-9 класах на період проходження педагогічної практики (витяг).
4. Аналіз підручників «Українська мова», «Українська література», за якими працює заклад освіти.
5. Спостереження уроків у вчителя класу (2) та взаємоаналіз відвіданих у здобувачів освіти (10).
6. Конспекти пробних уроків та залікового уроку української мови (української літератури).
7. Один конспект позакласного заходу з української мови чи літератури (засідання гуртка тощо).
8. Наочні матеріали, презентації до уроку.
9. Результати педагогічного дослідження. Опис досягнення окремого учня з української мови та літератури за результатами дослідження (характеристика).
10. Звіт здобувача освіти-практиканта, підписаний учителем-словесником та директором ЗЗСО.

Форми та методи контролю

Здобувачі освіти зобов'язані виконувати установлений на базі практики режим праці. Контроль за початком і закінченням роботи покладається на відповідальних осіб бази практики. Основною формою контролю за діяльністю здобувачів освіти-практикантів є самоконтроль у вигляді систематичного ведення щоденника практики та чіткого дотримання виконання індивідуального плану.

Щотижневою формою контролю є перевірка керівником практики щоденників здобувачів освіти й ознайомлення з усіма опрацьованими матеріалами. Підсумкова звітність повинна бути оформлена у відповідні теки.

Підсумковим контролем проходження здобувачами освіти педагогічної практики є диференційований залік. Оцінка за проходження педагогічної

практики здобувачем освіти складається із суми оцінок, які виставлені керівниками від бази практики, закладу освіти, де навчається здобувач освіти, та за підсумком усного захисту програми практики.

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів освіти-практикантів

Методист, керівник виробничої практики, керується такими критеріями оцінки навчальної та позакласної роботи здобувачів освіти-практикантів:

Оцінка «**відмінно**» (A/90-100 балів) ставиться, якщо уроки та позакласні заходи було проведено на високому навчальному та організаційно-методичному рівнях, здобувачем освіти обґрунтовано висувалися, ефективно вирішувалися навчально-виховні завдання, раціонально застосовувалися різноманітні методи навчання та прийоми активізації школярів із врахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей. Уміє відповідно до типу добирати структуру уроку, використовувати доречно засоби навчання. Мовлення чітке. Виконав усі завдання практики та виявив креативність. Документація оформлена в повному обсязі, звіт конкретний, відповідає завданням практики.

Оцінка «**добре**» (B/82-89; C/75-81) ставиться, якщо здобувач освіти навчальні та позакласні заходи провів на достатньому методичному рівнях, успішно вирішував навчальні та виховні завдання, однак недостатньо ефективно використовував окремі методичні прийоми активізації учнів; якщо здобувач освіти виявив знання з методик навчання у доборі навчального та дидактичного матеріалів, але припускаються незначних помилок у побудові та проведенні уроків. Структура уроку чітка, мають місце 1-2 помилки методичного змісту. Програма практики виконана. Документація оформлена в повному обсязі, звіт конкретний.

Оцінка «**задовільно**» (D/69-74; E/60-68) ставиться, якщо здобувач освіти програму практики виконав, але з помилками методичного змісту; недостатньо застосовував інноваційні методи та прийоми навчання, недостатньо активізував пізнавальну діяльність школярів, не проявив творчості у процесі проходження практики. Звіт має описовий характер за виконаними пунктами. Документація оформлена із помилками.

Оцінка «**незадовільно**» (FX/35-59; F/0-34) ставиться, якщо здобувач освіти не повністю виконав програму практики. Спостереження поверхові, конспект містить тільки план залікового уроку.

Розподіл вагових коефіцієнтів при оцінюванні проходження практики

Оцінка керівника бази педагогічної практики	Оцінка керівника - методиста педагогічної практики	Захист практики
середнєарифметичне оцінок за національною шкалою	оцінка за національною шкалою	
$k_1=0,4$	$k_2=0,4$	$k_3=0,2$
$\sum k_i=1$		

Рекомендована література

Основна

1. Біляєв О. Лінгводидактика рідної мови. Київ: Генеза, 2005. 180 с.
2. Гайдаєнко І. Формування комунікативної компетентності на уроках української мови і літератури. *Педагогічні науки*. 2011. Вип. 59. С. 80-84.
3. Гін А. О. Прийоми педагогічної техніки: Вільний вибір. Відкритість. Діяльність. Зворотний зв'язок. Ідеальність: посібник для вчителів. Луганськ, 2004. 84 с.
4. Горох Г. Дитячі поетичні тексти як основний дидактичний матеріал на уроках української мови. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2014. Вип. 17. С. 141-147.
5. Горошкіна О. М. Сучасний урок української мови: від планування до проведення. Харків: Основа, 2010. 111 с. (Б_ка журн. "Вивчаємо українську мову та літературу"; Вип. 5 (78)).
6. Грибан Г. В. Практикум з методики викладання мови: навч.-метод. посіб. / Г. В. Грибан, О. А. Кучерук. 2-е вид. Київ: Кондор, 2010. 160 с.
7. Гримашевич Г. Українська діалектологія Житомир, 2010. 172 с.
8. Грибан Г. В., Кучерук О. А. Практикум з методики викладання мови: навч.-метод. посіб. Київ: Кондор, 2010. 160 с.
9. Державний стандарт загальної середньої освіти. [Електронний ресурс]. URL:<http://osvita.mkrada.gov.ua/zahalna-serednia-osvita/30119/>
10. Державний стандарт базової середньої освіти. Електронний варіант. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/10/08/derzhstandartbazovoio_svityprezentatsiya.pdf
11. Дзендзелівський Й. О. Конспекти лекцій з курсу української діалектології: Вступні лекції Ужгород, 1966. 100 с.
12. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
13. Діденко Т. Організація роботи з обдарованими учнями на уроках української мови і літератури. *Рідна школа*. 2014. № 10. С. 25-31.
14. Дмитрієва І. Збагачення словникового запасу учнів спеціальної школи на уроках української мови. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2015. Вип. 10. С. 56-61.
15. Дороз В.Ф. Методика викладання української мови: навч. пос. К.: Центр навч. літ-ри, 2008. 176 с.
16. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. К.: Ленвіт, 2003. 261 с.
17. Закон України «Про освіту». Електронний варіант. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
18. Іваннікова Л. Фольклористика Півдня України: сторінки історії.

- Запоріжжя : [б. в.], 2008. 291 с.
19. Жилко Ф. Т. Нариси з діалектології української мови Київ, 1966. 303 с.
 20. Караман С. Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах: модульний курс: Посібник для студентів пед. університетів та інститутів/колектив авторів М. І. Пентилюк, С. О. Караман, О. В. Караман/ за ред. М. І. Пентилюк: – Київ: Ленвіт, 2011. 366 с.
 21. Кучеренко І. Дидактичні закономірності як засади проектування сучасного уроку української мови. *Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]. Педагогічні науки*. 2013. Вип. 63. С. 132-138.
 22. Кучеренко І. Цілевизначення як основа проектування сучасного уроку української мови. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Філологічна*. 2013. Вип. 40. С. 209-213.
 23. Коваль Г. П., Деркач І. І., Наумчук М. М. Методика викладання української мови. Тернопіль: Астон, 2008. 287 с.
 24. Кудря Г. М. Усна народна творчість: Навчально-методичні матеріали для студентів філологічного факультету (спеціальність – українська мова та література). Харків, 2005. 28 с.
 25. Костів О., Сколоздра-Шепітко О. Методика викладання української мови. Навчально-методичний посібник. – Львів, 2018. – 202 с.
 26. Кочан І. М., Захлюпана Н. М. Словник-довідник з методики викладання української мови / І. М. Кочан, Н. М. Захлюпана. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2005. 250 с.
 27. Лановик М. Б., Лановик З. Б. Українська усна народна творчість: підруч. Київ, 2005. 591 с.
 28. Матеріали з історії народознавства в Україні : Каталог етнографічних програм (друга половина XVIII-XX ст.) / НАН України, Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського, Ін-т укр. археографії ; уклала О. Боряк. Київ : Українознавство, 1994. 124 с.
 29. Матвіяс І. Г. Українська мова і її говори Київ, 1990. 163 с.
 30. Методика викладання української мови в середніх освітніх закладах / [за ред. М. Пентилюк]. – Київ: Ленвіт, 2009. 400 с.
 31. Нікітіна А. В. Педагогічний дискурс учителя словесника : монографія. – К. : Ленвіт, 2013. – 338 с.
 32. Нетрадиційні уроки. Українська мова. 5-12 класи / уклад. Л. І. Нечволод. Харків: Торсінг Плюс, 2008. 256 с.
 33. Остапенко Н. М., Симоненко Т. В., Руденко В. М. Технологія сучасного уроку рідної мови. Київ: ВЦ «Академія», 2011. 248 с. (Альма-матер).
 34. Типова освітня програма для учнів 5-9 класів закладів ЗЗСО. [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>. 2021.
 35. Українська мова. Навчальні програми для 5-9 класів [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>

- 36.Пентилюк М. І., Окуневич М. І. Сучасний урок української мови. Харків: Основа, 2007. 176 с.
- 37.Панцьо С. Є. Українська діалектологія : Практикум : навчально-методичний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. 132 с.
- 38.Програма, запитальник та методичні поради дослідникам народної культури України / упор. Л. Орел, К. Міщенко. Київ : ІСДО, 1995. 232 с.
- 39.Семенов О. М. Український фольклор: навч. пос. Глухів, 2004. 255 с.
- 40.Семенов О., Базиль Л., Дятленко Т. Фахова практика вчителя-словесника : навч. посіб. Луганськ : Вид-во «Ноулідж», 2011. 490 с.
- 41.Сивачук Н. Фольклорна практика / Н.П. Сивачук ; Уманський держ. педагогічний н-тім. Павла Тичини. Київ : Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. 68 с.
- 42.Семенов О.М. Культура наукової української мови і літератури : навч. посіб. Київ: Академія, 2010. 216 с.
- 43.Сірант Н. П. Методичні рекомендації до проходження педагогічної практики : навчально-методичний посібник. Львів, 2013. 116 с.
- 44.Сукмановська С. Інтерактивні технології навчання – засіб активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках української мови під час вивчення лексикології. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*. 2012. С. 478-481.
- 45.Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.: метод. посібн. / Пометун О. І, Пироженко Л. В. За ред. О. І. Пометун. Київ, 2004. 192 с.
- 46.Супруненко В. Енциклопедія українознавства : у 2 кн. Кн. 1 : Ми українці. Донецьк : ВАТ «Дніпро книга», 1999. 412 с.
- 47.Тронько П. Українське краєзнавство в ХХ столітті / наук. ред. В.А. Смолій ; Нац. акад. наук України, Ін-т історії України. Київ : [б.в.], 2002. 84 с.
- 48.Фольклористика, програма та методичні рекомендації до фольклорної практики : навч. посіб. для студ. філол. ф-тівун-тів / уклад. Л.Ф. Дунаєвська, Л.Т. Шурко ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К. : [б.в.], 2000. 41 с.
- 49.Цепкало Т. Програма та навчально-методичні рекомендації до проведення літературно-фольклорної практики : для студентів спеціальностей: 6.020303 Філологія (українська мова та література); 6.020303 Філологія (українська, англійська мова та література). Херсон : Видавництво ХДУ, 2017. 27 с.
- 50.Чорна М. Навчально-методичні рекомендації до проведення фольклорної та літературно-краєзнавчої практики. Херсон: Видавництво ХДУ, 2004. 20 с.
- 51.Шелехова Г. Формування мовної особистості як умова мовленнєвого розвитку учнів основної школи на уроках української мови. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*. 2013. С. 543-552.
- 52.Шеремета Н. П., Н. Д. Коваленко Навчальна практика з діалектології: навч. посібн. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний

- педагогічний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2003. 84 с.
53. Шеремета Н. Українська діалектологія. Практичні заняття: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2005. 124 с.

Допоміжна

54. Атлас української мови: у 3-х т. [відп. ред. А. М. Залеський, І. Г. Матвіяс]. Київ: Наук. думка. Т. I. 1984. 498 с.; Т. II. 1988. 520 с.; Т. III. 2001. 274 с.
55. Бевзенко С. П. Вивчення української діалектології *Історія українського мовознавства*. Київ, 1991. С. 128–150. Бевзенко С. П. Українська діалектологія: зб. вправ і завдань. Київ: Вища школа, 1987. 129 с.
56. Бичко З. М. Діалекти української мови *Етнографія України*: навч. посіб. Львів: Світ, 1994. С. 159–168.
57. Будій Н. Психолого-педагогічна підтримка креативності учнів на уроках української мови у ході виконання творчих завдань. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2014. № 1. С. 46-49.
58. Гриценко П. Ю. Моделювання системи діалектної лексики. Київ: Наук. думка, 1984. 227 с.
59. Голуб Н. Метод проектів—сучасна педагогічна технологія навчання освітніх закладів різних рівнів /О Карбованець, Н Куруц, Н Голуб, А Майорош -Карбованець та ін. [Електронний ресурс]. URL: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/natural/Nvuu/Ped/2008_15/karbovanets42.Pdf.
60. Голуб Н. Методи в теорії й практиці навчання української мови у закладах загальної середньої освіти: аналітичний аспект / Н.Б. Голуб // Українська мова і література в школі. № 1 □ 2021. □ С. 2-8.
61. Дзензелівський Й. О. Лінгвістичний атлас українських народних говорів Закарпатської області УРСР (лексика). Ужгород: Вид-во наук. тов. ім. Т. Г. Шевченка у Львові, 1993. Ч. III. 133 с.
62. Дзензелівський Й. О. Програма для збирання матеріалів до Лексичного атласу української мови. Київ, 1987. 308 с.
63. Івченко А. О. Ареальний опис фразеології українських народних говорів Збірник Харківського історико-філологічного товариства. Нова серія. Т. 5. – Харків, 1995. С. 155–168.
64. Криворученко С. Виховання учнів на уроках української мови та літератури засобами літературного краєзнавства. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки*. 2017. № 3. С. 224-230.
65. Козир М. Аргументація як інтелектуально-комунікативна діяльність учнів 5-7 класів на уроках української мови. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*. 2014. Вип. 41. С. 42-46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_pp_2014_41_10
66. Корнійко В. Гра як один із методів активного навчання на уроках української мови та літератури. *Українська література в*

- загальноосвітній школі*. 2012. № 11. С. 32-34.
67. Котух Н. Інтелектуальні ігри на уроках української мови. *Рідний край*. 2017. № 1. С. 65-69. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Almpolt_2017_1_26
68. Лещенко Л. Особливості роботи з текстом на уроках української мови за компетентнісним підходом. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Педагогічні науки*. 2016. № 1(1). С. 79-85. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvvnup_2016_1\(1\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvvnup_2016_1(1)_16)
69. Матвіяс І. Г. Засади української діалектології. *Мовознавство*. 2000. № 1. С. 3–9.
70. Наумчук М.М., Лушпинська Л.П. Словник-довідник основних термінів і понять з методики української мови: навчально-методичний посібник / М.М. Наумчук, Л.П. Лушпинська. – Тернопіль: Астон, 2003.
71. Пентиліук М. Методика навчання української мови у таблицях і схемах: навч. посіб. / М. І. Пентиліук, Т. Г. Онукевич. – К. : «Ленвіт», 2006. – 134 с.
72. Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб. / Кол. авторів за ред. М. І. Пентиліук – К. : Ленвіт, 2015. – 320 с.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України

29 березня 2012 року № 384

(у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 05 червня 2013 року № 683)

Форма № Н-6.01

УГОДА № _____
на проведення практики здобувачів освіти
Відокремленого структурного підрозділу
«Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету»

м. Мукачево

“ _____ ” _____ 20__ р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони Відокремлений структурний підрозділ «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледжу Мукачівського державного університету» (далі – Фаховий коледж), в особі директора Кушніра Івана Івановича, що діє на підставі Довіреності і, з другої сторони, _____

(назва підприємства, організації, установи)

(далі – База практики), в особі _____

(посада, прізвище та ініціали)

що діє на підставі _____ уклали між собою цю угоду на проведення _____

(статут підприємства, розпорядження, доручення)

практики здобувачів освіти.

1. База практики зобов’язується:

1.1. Прийняти здобувачів освіти на практику згідно з календарним планом:

№ з/п	Шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності	Курс	Вид практики	Кількість здобувачів освіти	Строки практики	
					початок	закінчення

1.2. Надіслати до Фахового коледжу повідомлення встановленого зразка про прибуття на практику здобувача освіти (ів).

1.3. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.

1.4. Створити необхідні умови для виконання здобувачами освіти програм практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.

1.5. Забезпечити здобувачам освіти умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати здобувачів освіти-практикантів безпечних методів праці. Забезпечити спецодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників.

1.6. Надати здобувачам освіти-практикантам і керівникам практики від Фахового коледжу можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

1.7. Забезпечити облік виходу на роботу здобувачів освіти-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти Фаховий коледж.

1.8. Після закінчення практики дати характеристику на кожного здобувача освіти-практиканта, в котрій відобразити якості підготовленого ним звіту.

1.9. Додаткові умови _____ на безоплатній основі

2. Фаховий коледж зобов'язується:

2.1. За два місяці до початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список здобувачів освіти, які направляються на практику.

2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.

2.3. Забезпечити додержання здобувачами освіти трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися з здобувачами освіти під час проходження практики.

3. Відповідальність сторін за невиконання угоди.

3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю України.

3.2. Всі суперечки, що виникають між сторонами за цією угодою, вирішуються у встановленому порядку.

3.3. Угода може бути розірвана кожною із сторін достроково з попередження другої сторони за один місяць до початку практики.

3.4. Угода набуває сили після її підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.

3.5. Угода складена у двох примірниках: по одному - базі практики і Фаховому коледжі.

4. Юридичні адреси сторін:

Відокремлений структурний підрозділ
«Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету»
89600, м. Мукачево, вул. Я.Коменського, 59
тел.5-14-43

Директор

_____ Кушнір І.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

М.П.

« _____ » _____ 20 _____ року

_____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

М.П.

« _____ » _____ 20 _____ року

Додаток 2 (формат А5)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки,

молоді та спорту України

29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-7.03

ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж

Мукачівського державного університету

(повне найменування вищого навчального закладу)

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

(вид і назва практики)

Здобувача освіти _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Відділення _____

Кафедра, циклова комісія _____

Освітній ступінь _____

Галузь знань _____

Спеціальність _____

Курс _____ Група _____